

स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ, नांदेड
संलग्नित
दयानंद कला महाविद्यालय, लातूर

विषय : मराठी
एम. ए. प्रथम वर्ष अभ्यासक्रम
जून २०२३-२४ पासून
(नवीन शैक्षणिक धोरण २०२० नुसार)

सत्र पहिले
Major Subject MAR DSC 502
वर्णनात्मक व समाजभाषाविज्ञान (4 Credit)

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded
Faculty of Humanities Major in MARATHI

Post Graduate -First Year Programme, Semester - I

- **Paper Code : HMARC 502 वर्णनात्मक व समाजभाषाविज्ञान (Major/ Minor)**

Curriculum Details

Course pre-requisite:

१. मराठी भाषा व साहित्याच्या विविध वाङ्मयप्रकाराची ओळख आहे.
२. मराठी भाषा व साहित्याचा समाज व संस्कृतीशी अनुबंध आहे, याचे आकलन विद्यार्थ्यांना आहे.
३. विद्यार्थ्यांनी पदवीस्तरावर मराठी विषयात किमान २४ श्रेयांक प्राप्त करणे आवश्यक आहे.

Course objectives:

उद्दिष्टे

- १) भाषाविज्ञानाची संकल्पना समजून घेणे.
- २) वर्णनात्मक व समाजभाषाविज्ञानाचा परिचय करून देणे.
- ३) वर्णनात्मक व समाजभाषाविज्ञानाचे महत्त्व लक्षात आणून देणे.
- ४) भाषेच्या अंतःसूत्राचा अभ्यास करणे.

Course outcomes:

फलनिष्पत्ती

- १) भाषा विज्ञानाची संकल्पना लक्षात येईल.
- २) विद्यार्थ्यांना वर्णनात्मक व समाजभाषाविज्ञानाचा परिचय होईल.
- ३) विद्यार्थ्यांना भाषेच्या अंतःसूत्राची ओळख होईल.
- ४) निर्दोष भाषिक उच्चाराने आकलन विद्यार्थ्यांना होईल.

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded

Faculty of Humanities Major in MARATHI

Curriculum Details: (for 4 Credits)

Semester - I

HMARC- ५०२ वर्णनात्मक व समाजभाषाविज्ञान

Module No.	UnitNo.	Name of Topic	Hrs. Required to cover the contents 1 Hrs.=60 M.
1.0		वर्णनात्मक भाषाविज्ञान	12
	1.1	वर्णनात्मक भाषाविज्ञानाचे स्वरूप	
	1.2	वर्णनात्मक भाषाविज्ञानाची व्याप्ती	
	1.3	स्वनविचार	
2.0		रूपविचार व वाक्यविचार	12
	2.1	रूपविचार : रूप, रूपिम, रूपिकानंतर	
	2.2	वाक्यविचार : शब्दबंध, उपवाक्य, वाक्य	
3.0		अर्थविचार	12
	3.1	अर्थाचे स्वरूप	
	3.2	अर्थाचे प्रकार	
	3.3	अर्थक्षेत्र संकल्पना	
4.0		समाजभाषाविज्ञान	12
	4.1	समाजभाषाविज्ञान : संकल्पना	
	4.2	समाजभाषाविज्ञानाचे स्वरूप	
	4.3	समाजभाषाविज्ञानाची व्याप्ती	
	4.4	भाषेचा समाजसापेक्ष अभ्यास	
	4.5	भाषा, समाज आणि संस्कृती : परस्परसंबंध	
5.0		समाजभाषाविज्ञान : परिक्षेत्रे	12
	5.1	(भाषिक भांडार, द्वै/बहुभाषिकता, भाषिक प्रभाव क्षेत्र, लघुक्षेत्र, भाषा बदल, भाषा निषिद्धता, भाषासंकर, भाषाशुद्धी)	
	5.2	व्यवसायनिष्ठ भाषा	
	5.3	स्त्रियांची व पुरुषांची भाषा	
		Total	60

Text books: (Use appropriate style for referencing)

i.e. <Name of Author>.(<Publication year>)<Book Title>(<Edition>).<Place of Publication>:<Publisher>

HMARC 502 वर्णनात्मक व समाजभाषाविज्ञान

१. भाषा विज्ञान वर्णनात्मक आणि ऐतिहासिक, संपादक- डॉ . मालशे, डॉ . इनामदार, डॉ सोमण, पद्मगंधा प्रकाशन , पुणे, 1982
२. अभिनव भाषाविज्ञान - डॉ . गं . ना .जोगळेकर, सुविचार प्रकाशन , पुणे
- ३ . वर्णनात्मक भाषाविज्ञान - डॉ .लीला गोविलकर, आरती प्रकाशन , डॉबिवली
- ४ .सुलभ भाषा विज्ञान - डॉ . द . दि . पुंडे, स्नेहवर्धन प्रकाशन , पुणे
- ५ .भाषा विज्ञान परिचय - डॉ . मालशे, डॉ . पुंडे , डॉ . सोमण , पद्मगंधा प्रकाशन , पुणे
- ६ . भाषा : इतिहास आणि भूगोल - ना . गो . कालेलकर, मौज प्रकाशन, मुंबई
- ७ . मराठी भाषेचा आर्थिक संसार -अशोक केळकर , मराठवाडा साहित्य परिषद, औरंगाबाद
- ८ .सामाजिक भाषाविज्ञान - डॉ .रमेश धोंगडे, दिलीपराज प्रकाशन, पुणे, 2012
- ९ . समाज भाषा विज्ञान प्रमुख संकल्पना-रमेश वरखेडे , शब्दालय प्रकाशन, श्रीरामपूर, 2001
- १० . मराठी भाषेचे मूळ -विश्वनाथ खैरे, संमत प्रकाशन , पुणे
११. भाषा आणि संस्कृती - ना.गो. कालेलकर, मौज प्रकाशनगृह, मुंबई, १९८२
१२. साहित्याची भाषा, भालचंद्र नेमाडे, साकेत प्रकाशन, औरंगाबाद
१३. सामाजिक भाषाविज्ञान : कक्षा आणि अभ्यास - जयश्री पाटणकर, संदर्भ प्रकाशन, नाशिक
१४. आधुनिक भाषाविज्ञान : सिद्धांत आणि उपयोजन - मिलिंद मालशे, लोकवाङ्मयगृह मुंबई, १९८५
१५. भाषाविवेक - मंगेश विठ्ठल राजाध्यक्ष, श्रीविद्या प्रकाशन, पुणे
१६. मराठी भाषेचा इतिहास - गं.ना. जोगळेकर, श्रीविद्या प्रकाशन, पुणे
१७. आधुनिक भाषाविज्ञान : सिद्धांत आणि उपयोजन - मिलिंद मालशे
१८. मराठीचे वर्णनात्मक भाषाविज्ञान - महेंद्र कदम, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे

Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded
Faculty of Humanities Major in MARATHI

Post Graduate Program (Major/ Minor) First Year

प्रश्नपत्रिकेचे प्रारूप

सत्र :

ESE (सत्रांत - विद्यापीठ परीक्षा) - ८० गुण

अंतर्गत मूल्यांकन - २० गुण

एकूण : १०० गुण (४ श्रेयांक)

सूचना :

- १) पहिला प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- २) प्रश्न क्र. २ ते ६ पैकी कोणतेही ३ प्रश्न सोडवा.

प्र.१ यामध्ये एकूण अभ्यासक्रमावर ८ लघुत्तरी प्रश्न विचारले जातील. त्यापैकी कोणतेही ५ प्रश्न सोडवा.
(प्रत्येक प्रश्न ४ गुणांचा असेल) २० गुण

- अ) -----
ब) -----
क) -----
ड) -----
इ) -----
ई) -----
उ) -----
ऊ) -----

प्र.२ ते ६ हे दीर्घोत्तरी प्रश्न विचारले जातील. त्यापैकी कोणतेही ३ प्रश्न सोडवा.
(प्रत्येक प्रश्न २० गुणांचा असेल) ६० गुण

- प्र.२ -----
प्र.३ -----
प्र.४ -----
प्र.५ -----
प्र.६ -----

अंतर्गत मूल्यांकन - CA २० गुण

१) घटक चाचणी पहिली	- २० गुण
२) घटक चाचणी दुसरी	- २० गुण
३) प्रकल्प लेखन	- २० गुण

एकूण	- ६० गुण

- टीप : अंतर्गत मूल्यांकनाचे (CA) एकूण ६० गुण २० गुणात परिवर्तित करण्यात येतील.
- पहिल्या व दुसऱ्या सत्राच्या सर्व अभ्यासपत्रिकांसाठी प्रश्नपत्रिका व अंतर्गत मूल्यांकनाचे प्रारूप सारखेच राहिल.